

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017, 1.-4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á tollalögum, nr. 88/2005 (rafræn skil og greiðslur, vöruvalsreglur, innflutningur matvæla ofl.). xx. mál á þingmálaskrá 150. löggjafarþings 2019–2020.
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Fjármála- og efnahagsráðuneytið.
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	11. júní 2019.

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni

Efni frumvarpsins er fjölþætt og tilefnin ólík:

- Vöruvalsreglur:** Eftirlitsstofnun EFTA hefur sent Íslandi áminningarbréf þar sem það er niðurstaða stofnunarinnar að Fríhöfnin sé ríkiseinkasala þegar kemur að sölu áfengra drykkja í tollfrjálsri verslun. Til þess að uppfylla kröfur EES samningsins þarf því að setja slíkum ríkiseinkasölum vöruvalsreglur þar jafnræði er tryggt.
- Rafræn afgreiðsla fara:** Hjá embætti tollstjóra hefur verið unnið að undirbúningi rafrænnar afgreiðslu fara, þ. á m. flutningaskipa sem koma hingað til lands. Farmenn njóta fríðinda þegar að aðflutningsgjöldum kemur á grundvelli ákvæða tollalaga og laga um gjald af áfengi og tóbaki. Hingað til hefur fríðindavarningur farmanna verið stimplaður við eftirlit um borð í fari áður en hann er fluttur í land. Tilgangur stimpilsins er að gera tollstjóra fært að afgreiða vörur sem hljóta fríðindameðferð frá öðrum vöru. Vegna upptöku hinnar rafrænu afgreiðslu þarf að treysta grundvöll framkvæmdarinnar.
- Innflutningur matvæla:** Nú er unnið að upptöku reglugerðar (EB) nr. 206/2009 um innflutning dýraafurða til einkaneyslu en reglugerðin heyrir undir atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið. Með henni verða sett skýr ákvæði um hvaða vörur og afurðir farþegar mega taka með sér á milli landa og í hvaða magni. Til þess að gæta samræmis er lagt til að ákvæði tollalaga um hámarks magn matvæla sem ferðamenn og farmenn hafa meðferðis verði hækkað úr 3 kg í 10 kg.
- Móðurmjólk:** Með 1. gr. laga nr. 93/2018 var sú breyting gerð á tollskrá í viðauka I í tollalögum að búið var til sérstakt tollfrjálst tollskrárnúmer fyrir móðurmjólk fyrir hvítvoðunga. Einu tilstriki er ofaukið í númerinu. Með frumvarpinu verður lögð til einföld lagfæring.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Um úrlausnarefnin vísast til umfjöllunar í 1. lið.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Í meginatriðum er vísað til umfjöllunar í 1. lið.

Vöruvalsreglur: Í lögum nr. 86/2011 um verslun með áfengi og tóbak er að finna ákvæði um vöruvalsreglur fyrir ÁTVR. Ekki er að finna sambærileg ákvæði sem gilda um aðila sem fengið hefur leyfi tollstjóra skv. 104. gr. tollalaga til þess að selja áfengi í tollfrjálsri verslun.

Rafræn afgreiðsla fara: Samkvæmt 1. sbr. 4. mgr. 27. gr. tollalaga er farmönnum skylt að gera tollstjóra skriflega grein fyrir varningi sem þeir hafa meðferðis til landsins hvort sem hann er undanþeginn aðflutningsgjöldum eður ei. Samkvæmt 31. gr. laganna getur ráðherra sett almenn skilyrði vegna upplýsingagjafarinnar og um tolleftirlit með reglugerð. Þar sem til greina kemur

að breyta framkvæmd eftirlits með innflutningi farmanna þykir rétt að styrkja reglugerðarheimild 31. gr. laganna. <u>Innflutningur matvæla:</u> Samkvæmt d. lið 2. tölul. 1. mgr. tollalaga nr. 88/2005 getur þyngd matvæla sem ferðamenn og farmenn hafa meðferðis hingað til lands eða kaupa í tollfrjálsri verslun að hámarki verið 3 kg að þyngd. Ef breyta á hámarkinu þarf að breyta lagaákvæðinu. <u>Móðurmjólk:</u> Gildandi lög standa fyrir sínu og frumvarpinu er ekki ætlað að hafa áhrif á efni þeirra. Vegna uppbyggingar og samræmis tollskrárinnar þykir hins vegar rétt að gera lagfæringu sem telja verður tæknilegs eðlis. Sú breyting verður aðeins gerð með settum lögum.
B. Markmið
1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki Stefna hins opinbera í málaflokki tollamála kemur fram í undirbúningsgögnum tollalaga og ákvæðum laganna. Embætti tollstjóra gegnir mikilvægu hlutverki sem eftirlitsaðili með inn- og útflutningi og ferðum fara og manna inn á og út af íslensku tollsvæði. Embættinu er m.a. ætlað að vinna framþróun, hagræðingu og einföldun tollframkvæmdar, skilvirkri og árangursríkri tollstarfsemi og sem bestri þjónustu tollgæslunnar og stuðla að því að tollframkvæmdin verði sem hagfelldust fyrir atvinnulífið, almenning og samfélagið. Markmið tollalaga má í meginatriðum draga saman á þann hátt að tryggja ríkissjóði tekjur af inn- og útflutningi og almannahagsmunum vernd gagnvart innflutningi og för fara og manna inn á og út af íslensku yfirráðasvæði. 2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda Með frumvarpinu verður stefnt að því að treysta möguleika tollstjóra til sinna hlutverki sínu á skilvirkan og öruggan hátt og tryggja að Ísland uppfylli skyldur sínar samkvæmt EES samningnum.
C. Leiðir
1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Eins og fram hefur komið munu ákvæði frumvarpsins stefna að aukinni skilvirkni í tollframkvæmd. Ef ekkert væri aðhafst mundi sú skilvirkni ekki verða að veruleika. Ef ekki verða settar vöruvalsreglur vegna áfengissölu ríkiaðila í tollfrjálsri verslun verður að telja líklegt að ESA höfði samningsbrotamál gegn Íslandi fyrir EFTA dómstólnum. 2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið Lagt hefur verið mat á að hvaða leyti væri unnt að koma þeim atriðum sem gert er ráð fyrir að komi fram í frumvarpinu fyrir í reglugerð. Niðurstaða þess mats er að eðlilegt og nauðsynlegt sé að tekið verði á atriðunum með settum lögum. 3. Mögulegar leiðir við lagasetningu Þar sem mörg þau efnisatriði sem ákvæði frumvarpsins munu snerta koma þegar með einum eða öðrum hætti fram í tollalögum þykir sú leið sem farin verður með frumvarpinu sú eina færa.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni Um lýsingu á leiðinni og rökstuðning fyrir henni vísast til umfjöllunar í 1. lið A-liðar. 2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott <u>Vöruvalsreglur:</u> Í frumvarpinu verður lagt til að málsgrein verði bætt við 104. gr. tollalaga um sölu úr tollfrjálsri verslun þar sem kveðið verður á um skyldu til að setja vöruvalsreglur í tilviki leyfishafa sem er meirihlutaeigu opinbers aðila. <u>Rafræn afgreiðsla fara:</u> Í frumvarpinu verður lögð til breyting á reglugerðarheimild í 31. gr. tollalaga. Með breytingunni verður þannig tryggð nægileg stoð til setningar reglugerðarákvæða um fyrirkomulag tolleftirlits vegna varnings sem farmenn taka með sér til landsins. Þá verður

grundvöllur rafræns eftirlits tryggður. Þá er líklegt að gera þurfi breytingar á heimildum tollstjóra til gjaldtöku. <u>Innflutningur matvæla:</u> Einföld breyting á d. lið 2. tölul. 1. mgr. tollalaga nr. 88/2005 þar sem hámarksþyngd matvæla er færð úr 3 kg. í 10 kg. <u>Móðurmjólk:</u> Í frumvarpinu verður lagt til að tilstrik tollskrárnúmersins 0401.2008 í tollskrá í viðauka I við tollalög verði tvö í stað þriggja.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Tillögur frumvarpsins um breytingu á ákvæðum tollalaga hafa snertiflöt við 40. og 77. gr. stjórnarskrár. Tillögur um vöruvalsreglur hafa það að markmiði að uppfylla skilyrði 16. gr. EES samningsins. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Á ekki við. 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Á ekki við.
F. Samráð
1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Ætla má að helstu hagsmunaaðilar vegna frumvarpsins verði einstaklingar og fyrirtæki. Gera má ráð fyrir að helstu hagsmunasamtök sem mundu láta sig ákvæði þess varða verði Neytendasamtökin, Samtök atvinnulífsins og Samtök verslunar og þjónustu. Þá má ætla að Félag skipstjórnarmanna hafi skoðun á ákvæðum um rafræna afgreiðslu fara. Hagsmunaaðilar vegna vöruvalsreglna eru einkum Fríhöfnin ehf. og innflytjendur og framleiðendur áfengra drykkja. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið: málefni landbúnaðar (móðurmjólk og matvælalöggjöf). 3. Samráð sem þegar hefur farið fram Á ekki við. 4. Fyrirhugað samráð Gert er ráð fyrir að áformaskjalið verði birt á samráðsgátt stjórnvalda Ísland.is. Sama á við um frumvarpsdrög.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal Frumvarpið inniheldur tillögur sem snerta tollframkvæmd. Markmið þess verður að auka skilvirkni framkvæmdarinnar. Ekki er ástæða til að ætla að tillögurnar hafi teljandi áhrif á ríkissjóð.
H. Næstu skref, innleiðing
1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Áætlað er að frumvarpið verði samið í ágúst 2019 og drög að því birt á samráðsgátt stjórnvalda í september. Frumvarpið verður lagt fram á Alþingi í nóvember 2019. 2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Gert er ráð fyrir að ákvæði frumvarpsins taki þegar gildi. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur?

Helstu forsenda þess að lagasetningin beri árangur eru a) að vöruvalsreglur tryggi jafnræði aðila á markaði og vöruúrval sem tekur mið af eftirspurn neytenda b) að unnt verði að koma við viðeigandi rafrænni afgreiðslu fara.

4. Mælikvarðar á árangur og útkomu

Helstu mælikvarðar árangurs felast í fullri virkni rafrænnar afgreiðslu fara.

5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur?

Tollstjóri mun taka sama gögn og upplýsa ráðuneytið þannig að unnt verði að leggja mat á árangur.]

I. Annað

[]

J. Fylgiskjöl

1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað
2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum]